

Úz völgye - Az úzvölgyi temetőben románként azonosított katonák

2019. június 12-én az ONCE, a hadisírok és a háborús emlékművek gondozásáért felelős román hivatal közzétett egy rövid összefoglalót az úzvölgyi temető helyzetét illetően, amely szerint a sírkertben 11 román katona – 8 azonosított és 3 azonosítatlan – került elhantolásra. Az összefoglalóhoz csatolt dokumentumok egyike, a 3. számú mellékletként közzétett áttemetési napló **hét** románként azonosított katona nevét és adatait tartalmazza.

Ezek a következők:

Cosma Gheorghe (25. sz.)

Grimu Mihai (46. sz.)

Horcic Mihai (83. sz.)

Lusin Filip (91. sz.)

Morduminechei Gheorghe (105. sz.)

Roman Mihai (126. sz.)

Rotaru Stan (126/bis. sz.)

Kovács Vilmos ezredes, a HM Hadtörténelmi Intézet és Múzeum parancsnoka 2019. július 24-én Tusnádfürdőn bejelentette, hogy e katonák közül öt – **Grimm Mihály, Harcsik Mihály, Kuzma György, Mordaninecz György és Román Mihály** – magyar állampolgár volt; a HM képviselői a tusnádfürdői beszélgetés során a halálukat nyilvántartásba vevő korabeli anyakönyvi bejegyzések fénymásolatát is kiosztották. E bejegyzésekből kiderül, hogy az öt katona közül négy 1916. december 19. és 23. között, mindössze öt nap leforgása alatt esett el: Harcsik és Mordaninecz a 703-as számú magaslaton, Grimm és Román pedig a Lápos hegyen vesztette életét.

Az adatok forrásai: Hadtörténelmi Levéltár VI. 36. Katonai egyházi szervezetek anyakönyvei 1743–1951. Zárójelben az őrzési egység (anyakönyvi kötet) sorszáma és az anyakönyvi bejegyzés száma.

Cosma Georghe – Kuzma György (HL VI. 36., 301, 1121)

Alakulat: m. kir. beszercebányai 16. honvéd gyalogezred

Született: 1897, Ugocsa vármegye, Nagyrákos (feltehetően elírás és Nagyrákócról van szó, ma Ukrajna)

Hósi halált halt: 1917.03.29., Kászonszeltíz Görög katolikus, feltehetően ruszin.

Grimu Mihai – Grimm Mihály (HL VI. 36., 304, 861)

Alakulat: a m. kir. soproni 18. honvéd gyalogezred, átcsoportosítva a m. kir. besztercebányai 16. gyalogezredhez

Született: 1896, Sopron vármegye, Ágfalva (ma: Magyarország)

Hősi halált halt: 1916.12.21, Úz-völgye Lutheránus, magyarországi német.

Horcic Mihai – Harcsik Mihály (HL VI. 36., 299, 990)

Alakulat: m. kir. munkácsi 11. honvéd gyalogezred

Született: 1893, Szabolcs vármegye, Nyírkarász (ma: Magyarország)

Hősi halált halt: 1916.12.19, Úz-völgye Görög katolikus, magyar.

Morduminechei Gheorghe – Mordaninecz György (HL VI. 36., 299, 995)

Alakulat: m. kir. munkácsi 11. honvéd gyalogezred

Született 1897, Bereg vármegye, Aklos (ma: Ukrajna, Szolyvai járás)

Hősi halált halt: 1916.12.22, Úz-völgye Görög katolikus, feltehetőleg ruszin (szülőfaluját az 1910-es népszámlálás idején szinte kizárólag ruszinok lakták).

Roman Mihai – Román Mihály (HL VI. 36., 299, 1145)

Alakulat: m. kir. munkácsi 11. honvéd gyalogezred

Született 1878, Ung vármegye, Kistéglás (ma: Ukrajna, Ungvári járás)

Hősi halált halt: 1916.12.23, Lápos hegy Görög katolikus, magyar (szülőfaluját az 1910-es népszámlálás idején szinte kizárólag magyarok lakták)

A felsoroltak közül csak Grimm Mihály és Harcsik Mihály született a mai Magyarország területén. A Nagy Háború Blog szerkesztőségének sikerült megszereznie Harcsik esetében az egyházi keresztelési anyakönyv, Grimm esetében pedig a születési anyakönyv adatait is.

Harcsik Mihály keresztelési anyakönyvi adatai:

Nyírkarász anyakönyv - II. kötet, 68. lap

Sorszám: 65

Év: 1893

Születés időpontja: 1893. december 18.

Keresztelés időpontja: 1893. december 19.

Név: Mihály

Szülők: Harcsik István gk. és Ivánku Mária gk.

Lakhely: Karász tanya

Keresztszülők: Mató András Jakab Julia Mató Jánosné

Keresztelést végző pap: Tivadar István parókus

Utólagos bejegyzés: nincs

(Forrás: Görögkatolikus Püspöki Levéltár, Nyíregyháza, GKPL III-1-41-a)

Grimm Mihály születési anyakönyvi adatai:

Ágfalva anyakönyvi kerület születési anyakönyv másodpéldánya I. rész. 1895-től 1898. évig

Sorszám: 73

Kelt: 1896. május 20.

Apja: Grimm Mihály, ágfalvi 41 éves földműves

Anyja: Márton Katalin, bánfalvi születésű, 36 éves

Lakhely: Ágfalva, 91. szám.

A születés helye és ideje: 1896. május 15., délután 3 óra.

Anyakönyvvezető helyettes: Purt Lajos Károly

Bejelentő: Grimm Mihály

Az említett két katona neve a szülőfalujukban emelt első világháborús emlékműveken is olvasható.

Az ágfalvai hősi emlékmű

Az 1925-ben felállított emlékművön Grimm Mihály (Grimm Michael) neve is olvasható

A nyírkarászi első világháborús emlékmű

A nyírkarászi emlékművön olvasható névsorban a bal oldali oszlopban a tizenegyedik **Harcsik Mihály** neve.

Somosi György kutatásának köszönhetően Ignác Máriaától, a kistéglási kultúrház igazgatójától megtudtuk, hogy **Román Mihálynak** volt családja, s a testvéreinek a leszármazottai ma is a településen élnek. Egyiküknek, Román Istvánnak az unokája, Károlyné Román Erzsébet tájékoztatása szerint Román Mihály Haluska Katalin és Román István gyermeként Kistégláson a Szén István u. 27. szám alatti portán született. Hat testvére volt: András, János, István, Erzsébet, Mária és Rozália. Testvérei közül János is részt vett az első világháborúban, ahonnan a család ismeretei szerint hadirokkantként tért haza, s a munkácsi katonai kórházban halt meg és ott is van eltemetve. Somosi György kutatást folytatott vele

kapcsolatban és Bécsből, a Hadilevéltárból megtudta, hogy Román János 1876-ban született Kistégláson, a m. kir. munkácsi 11. honvéd gyalogezredben szolgált őrzetőként, és 1915. november 30-án halt meg Munkácson, ahol két nappal később helyben temették el. Halotti anyakönyvi bejegyzése megtalálható a budapesti Hadtörténelmi Levéltárban.

A családi emlékezet szerint Román Mihálynak az édesapja küldött pénzt, hogy haza tudjon utazni, s épp a haza készült, amikor tüzérségi tűzbe került, s az életét vesztette, amit a család a barátai leveléből ismert, de azt nem, hogy hová temették. **A Román család nagyon hálás volt, amikor megtudta, hogy hol nyugszik Román Mihály**, akinek az emlékét Román Jánossal együtt napjainkig őrzik. Erre utal az is, hogy a kistéglási temetőben a családi sírkő másik oldalán feltüntették az első világháború 11 kistéglási hősi halottjának a nevét is, ahol a két Román fiú, Mihály és János neve az elsők között szerepel.

A kistéglási temetőben a Román család síremlékén az első világháború helyi hősi halottainak a nevei is feltüntetésre kerültek. A második név Román Mihályé (Fotó: Ignác Mária)

Mordaninecz György katonai halotti anyakönyvi kivonata a cseh katonai levéltár oldalán található meg.

Jirí

Příjmení a jméno *Mordaninecz,*

Hodnost a pluk *voj. újez. kom. por. pl.*
2. 11.

Datum a místo narození *1897. Kátina,*
(polit. okres, země) *Bereg. Uhry.*

Příslušnost *taz.*
(polit. okres, země)

Datum a místo úmrtí *22. 12. 1916. v Rusku -*
(polit. okres, země) *Ru. Uz. Rumunsko.*

Datum pohřbu *23. 12. 1916.*

Označení hřbitova a místo *vojenský hřbitov.*
(polit. okres, země)

Oddělení, číslo hrobu

Opsáno podle *mate. újez. kom. por.*
pl. 2. 11. ul. u 2. 11.
Kóme.

Úmrtí kniha: tom., fol. *tom. 2., fol. 32.*

Tiskárna MNO. — 1163-36.

Mordaninecz György cseh katonai halotti anyakönyvi kivonata románként azonosított orosz katona.

Az öt magyar állampolgárságú katona mellett a román hatóság által románként azonosított **Lusin Filip – Lusicz Fülöp (családneve helyesen Lusja)** az orosz hadseregben szolgált.

Alakulata: orosz 52. gyalogezred

Született: 1885

Hósi halált halt: 1917.09.09., Csíkszentmárton

<i>1918.</i>	<i>1917.</i>	<i>Lusja</i>						
<i>aug.</i>	<i>sept.</i>	<i>Lusin</i>						
<i>6.</i>	<i>4.</i>	<i>ex. orosz hadsereg</i>		<i>32</i>				
		<i>hősi halált halt</i>		<i>cs</i>				
		<i>52. gyal.</i>						
		<i>Orbán</i>						
<i>421</i>							<i>Lusin</i>	<i>Lusin</i>
							<i>cs</i>	<i>cs</i>

Lusja Fülöp orosz katona anyakönyvi bejegyzése a csíkszentmártoni halotti anyakönyvben

Forrás: <https://www.uz-volgye.ro>

Forrás: <https://www.familysearch.org>

Forrás: <https://www.kozterkep.hu>

Forrás: <http://www.macse.hu/memorials> Eszterhai Zsuzsa

Forrás: <http://vuapraha.cz>

Forrás:

https://nagyhaboru.blog.hu/2019/07/27/az_uzvolgyi_temetoben_romankent_azonosított_katonakról